

Vestnordisk Råds rekommandationer

**Vestnordisk Råds gældende rekommandationer efter årsmødet 2017 i sin helhed
(inkl. begrundelser)
I kronologisk orden**

Indholdsfortegnelse

Vestnordisk Råds rekommandation nr. 1/2012	2
Vestnordisk Råds rekommandation nr. 2/2015	3
Vestnordisk Råds rekommandation nr. 3/2015	5
Vestnordisk Råds rekommandation nr. 2/2016	7
Vestnordisk Råds rekommandation nr. 3/2016	8
Vestnordisk Råds rekommandation nr. 1/2017	9
Vestnordisk Råds rekommandation nr. 2/2017	11
Vestnordisk Råds rekommandation nr. 3/2017	12

Vestnordisk Råd har, den 6. september enstemmigt vedtaget følgende rekommandation, under Rådets årsmøde 2012 som afholdtes i Gjógv og Tórshavn på Færøerne.

Vestnordisk Råd opfordrer Færøernes Landsstyre, Naalakkersuisut i Grønland og Islands Regering til at tage initiativ til at indlede et samarbejde mellem regeringslandene til i fællesskab at arrangere skrivekurser for forfattere og fremtidige forfattere i samarbejde med de respektive landes forfatterorganisationer for at styrke skrive- og forfatterkulturen.

Begrundelse:

De vestnordiske lande har meget til fælles når det drejer sig om forfatterskaber og skrivekulturen.

Grønlandske, færøske og islandske forfattere har alle hver især bidraget og bidrager til den ældre og moderne kulturforståelse og fortolkning af det. En subkultur som er nødvendig at styrke i en global tid hvor ens egen kulturforståelse er lige så vigtig som ens forståelse for omverdenen – specielt i små samfund som vores.

De vestnordiske lande har hver deres styrker og integritet indenfor forfatterkulturen, men samtidig må man sige at ikke alle lande har lige muligheder. Det er vigtigt, at vi i fællesskab kan være med til at styrke og bane vej for vores fremtidige forfattere i form af skrivekurser, teknikkurser eller deslige. Island har fantastiske sagaer og forfattere som vi alle kan hente inspiration fra og høre mere om disse. Færøerne har fantastisk tradition for et rigt forfatterkreds som kendes stort uden for de vestnordiske lande og Grønland har en rigdom på sagnfortællinger og en ungdom som er skrivelystne og interesserede i denne kultur.

Ved at arrangere skrive og/eller teknikkurser kunne vi være med til at sikre, at med deltagelse fra de respektive lande, viderebringer vore erfaringer, meninger, tips, råd mm til nutidige og fremtidige forfattere på højt plan og dermed bringe ny inspiration i og til hinanden.

Landenes regeringer opfordres derfor til at yde en indsats for at støtte og sikre at man ved fælles indsats kan være med til at styrke vores skrivekultur og forfattere på et højere niveau end mulighederne er i dag.

Josef Motzfeldt

Rådsformand

Thordur Thorarinsson

Generalsekretær

Vestnordisk Råd har, den 12. august enstemmigt vedtaget følgende rekommandation, under Rådets årsmøde 2015, som blev afholdt i Runavík på Færøerne.

Vestnordisk Råd opfordrer Færøernes Landsstyre, Grønlands Naalakkersuisut og Islands regering til at udarbejde en analyse, hvis formål er at kortlægge mulighederne for en fælles langsigtet strategi indenfor transport- og infrastrukturområdet i Vestnorden, så regionen står stærkere i en øget international konkurrence i Arktis.

Begrundelse:

De tre vestnordiske lande har en stor gensidig gevinst af at samarbejde om arktiske anliggender. Ved at kombinere kræfterne kan landene gå forrest i at skabe øget vækst i regionen. Store udfordringer samt muligheder ligger i ændringer i Arktis sammen med stigningen i skibstrafik, yderligere forskning af regionens udnyttelse og øget internationalt fokus på regionen.

Efter Vestnordisk Råd opfattelse er det vigtigt, at de vestnordiske lande tager politisk lederskab i Arktis, for styrke regionens konkurrenceevne i det høje Nord. De øvrige lande i den arktiske region indgår strategiske alliancer for at forbedre deres muligheder, når der opstår et højere aktivitetsniveau på grund af klimaforandringerne med nedsmeltning af havisen til følge.

Vestnordisk Råd besluttede på årsmødet i 2014 i Vestmannaeyjar, at nedsætte et fælles udvalg bestående af præsidenten og et medlem fra hver delegation. Fælles udvalget mødtes to gange i 2015 hvor de fik til opgave at identificere, og kortlægge på hvilke områder landene har fælles interesser, som kan styrke samarbejde landene imellem. Resultatet af udvalgets arbejde kan læses i vedlagte dokument "Vestnordisk Råds strategiske vurdering af det regionale samarbejde i Arktis" som blev godkendt på årsmødet i Runavík i august 2015. Rapporten kan give medlemslandene input til en fælles vestnordisk Arktis strategi på de områder hvor landene har fælles interesse. Et af de identificerede områder vedrører transport og infrastruktur i Vestnorden.

Rekommandationen opfordrer til et forstærket samarbejde på området indenfor transport og infrastruktur. Vestnordisk Råd mener at det er en pligt for de tre lande at være en førende kraft i udviklingen i Arktis, og hvis vi kan tale med én stemme i visse områder vil stemmen være stærkere. Målet er at indbyggerne i Arktis får så meget indflydelse som muligt på hvordan sager og anliggender udvikler sig i regionen. I denne forbindelse er de tre vestnordiske lande i en nøgleposition.

Vestnordens geografiske beliggenhed i midten af Nordatlanten, mellem det europæiske fastland og Nordamerika, og med øgede forbindelser til og fra Asien gennem transport i og gennem Arktis, resulterer i at transport får en afgørende betydning for landenes økonomi. For at landene i Vestnorden kan udnytte de muligheder der findes på en ansvarlig måde, er det vigtigt at regeringerne støtter op mod en øget aktivitet i regionen. Et samarbejde i regionen kan øge de tre landes konkurrenceevne internationalt og en fælles strategi indenfor transport og infrastruktur kan øge velstanden i Vestnorden. Samarbejdet skal tage hensyn til de enkelte landes egne strategier og ydermere støtte op om deres interesser.

Island, Grønland og Færøerne har alle genvist i at samarbejde omkring en fælles langsigtet strategi indenfor transport og infrastruktur, der dækker Vestnorden. Transport er fundamental i international handel og med øget effektivitet i transportsektoren i regionen kan grundlaget for de tre økonomier styrkes. Det er vigtigt for de berørte parter i Vestnorden at erkende at de er i international konkurrence om transport af personer og varer med andre nærliggende regioner, og det gælder endvidere for hovedbestanddelen i landenes industrier indenfor fiskeri, turisme og energi.

For at kunne styrke de tre landes stilling inden for transportsektoren må infrastrukturen være stærk. Regionens nuværende infrastruktur herunder lufthavnens kapacitet til at servicere internationale

operationer, sejladsers kapaciteter i relation til andre sektorer såsom energi, telekommunikation, sundhed og uddannelse, bør undersøges. Endelig er der en behov for at undersøge muligheden for omskibningscenter/-re i forbindelsen med øget transport af Arktis og kysttransport, og en international eftersøgning og redningscenter. I den forbindelse bør det undersøges hvilke forskellige muligheder der er for at finansiere sådanne projekter, men det er klart at det ville være finansiering og indsigt bør komme fra internationale samarbejdspartnere, i det mindste for de største projekter.

Der findes mange muligheder for at øge effektiviteten indenfor transport og infrastrukturuområdet gennem samarbejde i Vestnorden og for de berørte parter i regionen at blive mere aktive deltagere i uudnyttede muligheder for international værdiskabelse til gavn for alle.

Lars-Emil Johansen
Rådsformand

Inga Dora Markussen
Generalsekretær

Vestnordisk Råd har, den 12. august enstemmigt vedtaget følgende rekommandation, under Rådets årsmøde 2015, som blev afholdt i Runavík på Færøerne.

Vestnordisk Råd opfordrer Færøernes Landsstyre, Naalakkersuisut i Grønland og Islands Regering, til at styrke det fiskeripolitiske samarbejde i Vestnorden ved at udnytte de store fordele som Vestnorden har som fiskeriregion. Det anbefales, at de tre regeringer afdækker hvordan landene kan øge samarbejdet indenfor fiskerisektoren og fremlægger resultatet ved en fælles redegørelse til Vestnordisk Råd. Emner der kan afdækkes er indenfor følgende områder:

- oversigt over de nuværende samarbejde indenfor fiskeri anliggender
- samarbejdsmuligheder indenfor forvaltningen af fiskeriressourcer
- regionen får et fælles brand eller mærkning, og markedsføring af fiskeprodukter
- samarbejdsmuligheder indenfor havforskning
- kortlægning af miljø og bæredygtighed
- fordele og ulemper af øget samarbejde for at få markedsadgang til EU og andre markeder
- mulighederne for en fælles politik og fælles aftaler i fiskerianliggender
- kortlægge områder hvor det vil være en styrke at de tre lande står sammen indenfor fiskeripolitik

Begrundelse:

I dag er der samarbejde mellem regeringerne, embedsværket, institutioner og erhvervslivet på fiskeriområdet. Det kan dog være svært at danne sig et helhedsbillede af det konkrete samarbejde mellem landene om fiskerispørgsmål og deres fælles tiltag.

Vestnorden råder over en af verdens største havområder, men de tre lande har ikke en fælles geostrategisk målsætning om hvordan vi ønsker at kapitalisere de marine ressourcer, sammen.

Vestnordisk Råd er af den opfattelse, at de tre lande kan gøre vores samfund rigere ved at indgå et strategisk samarbejde på flere områder som skal gavne vores økonomier på sigt, også indenfor fiskeriet, da det er betydningsfuld industri i Vestnorden. Indtægterne fra fiskeriet udgør en væsentlig større andel af disse tre økonomier end i de øvrige arktiske lande. Mens fisk og fiskeprodukter tæller for 88 procent af den merkantile eksport fra Grønland, 41 procent fra Island og 94 procent af fra Færøerne, tegner dette sig for langt mindre i nabolandene i Arktis. (tal fra 2012)

Vestnordisk Råd mener, at der mange måder for de vestnordiske lande til at øge samarbejdet med hensyn til fiskeprodukter og fiskeri, også selvom vi vil fokusere på et fælles markedsførings initiativ og F&U (forskning og udvikling) for bæredygtigt fiskeri i området, og den fulde udnyttelse af hver fisk i forhold til fangstens værdi, både gennem teknologiske forbedringer i produktionen og ved at sammenlægge resurser. Ved at fokusere på et velhavende globalt marked, er der god plads til vækst, MSC-certificeringer og sporbarhed, fiskeprodukter fra prima Nordatlantiske og arktiske farvande, samt højteknologiske akvakulturer. Disse initiativer bør alle være komplementerende for de enkelte landes eksisterende praksisser i fiskerisektoren, selvom overførsel af viden og færdigheder i væsentlig grad kan gavne regionen som helhed.

Vestnordisk Råd mener, at der er behov for at se på mulighederne for, at de tre lande indgår en fælles strategi i forhold til EU på fiskeriområdet, hvor regionen har mange interesser at beskytte. Vestnordisk Råd er også af den opfattelse, at landene i Vestnorden bør søge at formulere fælles fiskeripolitiske standpunkter, der kan løftes i fællesskab overfor kommissionen.

Klimaforandringerne med ændrede havtemperaturer til følge har ført til at især de pelagiske fiskearter migrerer i de vestnordiske farvande, og respekterer ikke fiskeriterritorier på området. Øget vestnordisk samarbejde om fordelingen af pelagiske arter kunne også være en stor fordel for regionen, der bygger på videnskabelig rådgivning og traditionel viden fra for eksempel de nationale biologiske vurderinger og internationalt samarbejde, såsom Nord-Vest arbejdsgruppen i Det Internationale Råd for Havundersøgelser (ICES). Ændringer finder sted på grund af

klimatisk forhold og den nordatlantiske oscillation, der således især påvirker migration af fiskebestandene. Regionen som helhed har en stor mængde af værdifulde levende ressourcer og Vestnorden kunne vinde ved at have én stemme i forhandlinger om fordelingen pelagiske fiskekvoter med for eksempel Den Europæiske Union og Norge.

Vestnordisk Råd besluttede på årsmødet i 2014 i Vestmannaeyjar, at nedsætte et fælles udvalg bestående af præsidiet og et medlem fra hver delegation. Fælles udvalget mødtes to gange i 2015 hvor de fik til opgave at identificere, og kortlægge på hvilke områder landene har fælles interesser, som kan styrke samarbejde landene imellem. Resultatet af udvalgets arbejde kan læses i vedlagte dokument "Vestnordisk Råds strategiske vurdering af det regionale samarbejde i Arktis" som blev godkendt på årsmødet i Runavík i august 2015. Rapporten kan give medlemslandene input til en fælles vestnordisk Arktis strategi på de områder hvor landene har fælles interesse. Et af de identificerede områder vedrører fiskeri.

Lars-Emil Johansen
Rådsformand

Inga Dora Markussen
Generalsekretær

Vestnordisk Råd har den 22. august enstemmigt vedtaget følgende rekommandation, under Rådets årsmøde 2016 afholdt i Qaqortoq i Grønland.

Vestnordisk Råd opfordrer Færøernes Landsstyre, Islands Regering og Naalakkarsuisut i Grønland, om at udarbejde en redegørelse til præsentation for Vestnordisk Råd i 2018, hvori det beskrives, hvordan der hensigtsmæssigt kan etableres vestnordiske efterskoler i henholdsvis Grønland, Færøerne og Island for de 14-17 årige.

Baggrund:

Vestnordisk Råd har arbejdet på at få udbredt viden om hinandens samfund i befolkningerne. Blandt andet har Vestnordisk Råd i samarbejde med kommuner og regeringer arrangeret Vestnordiske dage, hvor hvert land har lavet arrangementer med henblik på at befolkningen skal oparbejde viden om de øvrige vestnordiske lande.

Vestnordisk Råd finder det vigtigt, at der oprettes nogle skoler, der kan være medvirkende til, at ungdommen vokser op med de vestnordiske lande og befolkningerne i deres bevidsthed, samt, at de unge i Vestnorden lærer hinanden at kende rent menneskeligt, sprogligt og kulturelt.

Der kan tages udgangspunkt i den danske efterskolemodellen som er kendt i Grønland og Færøerne. I Island har man ikke tradition for at sende unge til efterskoler, mens det er tradition for, at grønlandske elever tager på efterskoler i Danmark, og ordningen har eksisteret siden 1960'erne. Grønland har efterfølgende etableret to efterskoler i hhv. Qasigiannuguit og Maniitsoq for 14-17 årige. De unge får muligheden for at opleve noget nyt, klargøre sig til GUX eller anden uddannelse eller lærer at være væk hjemmefra og lærer at klare sig selv. Det samme gælder for Færøerne hvor unge tager på efterskoleophold i Danmark efter endt folkeskole eller tager det sidste klassetrin.

Det vil være hensigtsmæssigt, at landene ved definerings af undervisningen og tilrettelæggelse, tager udgangspunkt i deres egen kultur og sprog med henblik på at give denne viden videre til eleverne, hvilket er den overordnede hensigt.

Skolesystemerne i de vestnordiske lande har en forskellig struktur. Derfor vil det være nødvendigt at koordinere efterskolerne i de tre lande med behørig hensyntagen til disse forskelle, når og hvis nærværende rekommandation skal føres ud i livet.

Unnur Brá Konráðsdóttir
Vestnordisk Råds formand

Inga Dora Markussen
Generalsekretær

Vestnordisk Råd har den 22. august enstemmigt vedtaget følgende rekommandation, under Rådets årsmøde 2016, som afholdtes i Qaqortoq i Grønland.

Vestnordisk Råd henstiller Færøernes Landsstyre, Grønlands Naalakkersuisut og Islands Regering, at afholde en konference med det formål at diskutere landenes stilling i den nye geopolitiske virkelighed.

Baggrund:

Efter den kolde krig blev de tre vestnordiske lande i stigende grad et udkantsområde, set ud fra den geopolitiske virkelighed hvor Mellemøsten og Kina blev de nye fokusområder og der skete en stadig større nedtrapning af våbenarsenalet i Rusland og USA, herunder blev militærbaserne i de tre Vestnordiske lande gradvis nedtrappet.

I de seneste år er der sket store forskydninger på den geopolitiske arena. Rusland har været med i flere konflikter i Europa, flygtningestrømmen fra Mellemøsten og Afrika til Europa er steget betragteligt og tilsyneladende er terrortruslen fulgt med. I Tyrkiet har der været forsøg på militært kup og den tyrkiske politiske kurs mod Europa er ændret betragtelig. Samtidig har Kina en stigende interesse for omverdenen og herunder de Vestnordiske lande.

Især konflikten mellem Rusland og NATO flytter tilsyneladende de Vestnordiske lande ind igen på den geopolitiske arena, men også flygtningestrømmen og Kinas øgede interesse for de Vestnordiske lande sætter nyt geopolitisk fokus på Vestnorden.

Det er nærliggende at tænke sig at der vil komme forespørgsler til de tre lande omkring geopolitiske spørgsmål. For eksempel kan det tænkes at NATO ønsker at udbygge baserne i Nordatlanten igen.

Alle tre Vestnordiske lande er uden militær, er medlemmer af NATO og ligger i samme geografiske område. Landenes rolle i fremtidige konflikter kan således tænkes at være nogenlunde ens og formålet med en konference vil være at forberede landene på deres fremtidige rolle på den geopolitiske arena.

Unnur Brá Konráðsdóttir
Vestnordisk Råds formand

Inga Dora Markussen
Generalsekretær

Vestnordisk Råd vedtog følgende rekommandation på Rådets årsmøde 2017, som blev afholdt i Alþingi, Reykjavík, Island.

Vestnordisk Råd opfordrer Færøernes Landsstyre, Grønlands Naalakkersuisut og Islands Regering til i samarbejde, at tage initiativ til at nedsætte en arbejdsgruppe bestående af relevante fagpersoner, der skal sammensætte en fælles vestnordisk nodesæt vise- og sangbog. Arbejdsgruppen skal ligeledes afdække de økonomiske udgifter ved en udgivelse i de tre lande.

Begrundelse

Det fremgår af Vestnordisk Råds Charter af den 24. September 1985, at landene indser nødvendigheden af at styrke, fremme og udvikle det kulturelle, handelsmæssige og trafikale samarbejde, samt at landene ved at styrke og udvikle samarbejdet giver sit bidrag til fremme af forståelse i mellem folkene og fredelig sameksistens i verden.

Vestnordisk Råd har i løbet af de 32 år samarbejdet har eksisteret udviklet et tæt og nært parlamentarisk samarbejde. Dette samarbejde har også medvirket til at styrke de interkulturelle bånd i mellem vore nationer.

Vi ser blandt andet disse kulturelle bånd udtrykt i de mangfoldige begivenheder i Vestnorden, hvor vores kunstnere og borgere deltager og udveksler inspiration, mangfoldighed og viden.

Vestnordisk Råd ønsker med denne rekommandation at sikre, at der udarbejdes en vestnordisk sangbog med sange på landenes egne sprog. En sangbog hvor sangene skal kunne synges og spilles på enten grønlandsk, islandsk eller færøsk uden at disse nødvendigvis foreligger i en oversat version. Netop på denne måde, har Vestnordisk Råd sunget hinandens sange på de modersmål disse sange nu engang var fra.

Landenes kultur og unikke historiske udvikling har altid været et af de bærende elementer for fremdriften og udviklingen af det vestnordiske samarbejde. Vestnordisk Råd opfordrer nu landenes regeringer til, at iværksætte og støtte arbejdet med at udgive en vestnordisk sangbog, til glæde og gavn for de 3 landes befolkninger, der ofte mødes i kulturelle sammenhænge, hvor fællessange styrker sammenhørighed og kulturel identifikation. Sangbogen vil desuden sikre en bredere vestnordisk bevidsthed i de tre lande i almindelighed og hos ungdommen i særdeleshed, ligesom den vil være i tråd med oprettelsen af de vestnordiske efterskoler, som Vestnordisk Råd tidligere har anbefalet.

Sangbogen ønskes i særdeleshed ledsaget med noder og ønskes udgivet i alle 3 lande, helt i tråd med charterets formål om det kulturelle samarbejde de 3 lande imellem.

Vestnordisk Råd har således gennem de sidste 32 år indsamlet 90 vestnordiske sange, som i udgangspunktet kunne danne et grundlag for de sange, der kunne indgå i en sådan sangbog og som Vestnordisk Råds sekretariat kan være behjælpelig med at oplyse nærmere om.

Forslaget har økonomiske konsekvenser. Der skal ske en koordinering i mellem landene i forbindelse med sammensætningen af indholdet i den fælles sangbog. Det vil koste administrative ressourcer hos de respektive landes administrationer. Derudover må rekommandationen også forventes at ligge beslag på ressourcer i Vestnordisk Råds sekretariat.

Det vurderes at udmøntningen af rekommandationen vil beløbe sig til omkring 300.000 DKR. i administrative udgifter.

Arbejdsgruppen skal afdække udgifter til redigering, layout og trykning af sangbogen herunder omkostninger til kunstnernes rettigheder i forhold til anvendelsen af kompositionerne samt nodeerne.

Kári Páll Højgaard
Vestnordisk Råds formand

Inga Dora Markussen
Generalsekretær

Vestnordisk Råd vedtog følgende rekommandation på Rådets årsmøde 2017, som blev afholdt i Alþingi, Reykjavík, Island.

Vestnordisk Råd opfordrer Færøernes Landsstyre, Naalakkersuisut i Grønland og Islands Regering til at undersøge mulighederne for samarbejde mellem landene vedrørende en fiskeriuddannelse.

Beggrundelse:

Fiskeriet er et yderst vigtigt erhverv i de vestnordiske lande. Havets levende ressourcer er et af de vigtigste eksportsprodukter i landene. De vestnordiske erhvervs- og fiskeriministre mødes regelmæssigt og styrker samarbejdet og drøfter fælles interesser inden for fiskeri. Landenes havforskningsinstitutioner har også et tæt samarbejde. Med et godt samarbejde om en fiskeriuddannelse kan landene dele erfaring og viden og opbygge hinandens kompetencer inden for fiskeriet. Uddannelse i fiskeriteknologi kan for eksempel forbedre udnyttelsen af fiskeriressourcer og føre til innovation i erhvervet.

Som det første tiltag på øget samarbejde på området bør der etableres et samarbejde omkring en erhvervsuddannelse i fiskeriteknologi og kvalitet. Island har f.eks. Fisktækniskóla Íslands i Grindavík, Grønland har INUILI i Narsaq, der også kan målrettes fiskeriet og Færøerne har en gymnasiel uddannelse med vægt på fiskeri. I betragtning af disse bør der via udvekslingsordninger tilbydes en række studier i fiskeri og kvalitet på det grundlæggende og praktiske niveau, således landene udveksler viden og samarbejde på området. En sådan grundlæggende uddannelse bør kunne give landene et samlet videns- og kvalitetsmæssigt løft, og give gode jobmuligheder og muligheder for videregående uddannelse for de unge i Vestnorden. De unge vil have mulighed for at tage 3-årig bacheloruddannelse inden for fiskeri på Universitetet i Akureyri, diplomingeniøruddannelse som fiskeriteknolog ved Artek, Center for Artisk Teknologi i Sisimiut samt til at komme ind på De Forenede Nationers fiskeriskole i Island så noget er nævnt.

Det er Vestnordisk Råds synspunkt, at et styrket vestnordisk samarbejde i fiskeriuddannelse vil gavne alle 3 lande. Fælles for landene gælder, at man hver især har en del ekspertise på forskellige områder og landene beskæftiger sig ligeledes med mange af de samme udfordringer.

Vestnordisk Råd opfordrer derfor Islands, Færøernes og Grønlands uddannelsesministre til at undersøge om der kan etableres et samarbejde mellem landene om en fiskeriuddannelse.

Kári Páll Højgaard
Vestnordisk Råds formand

Inga Dora Markussen
Generalsekretær

Vestnordisk Råd vedtog følgende rekommandation på Rådets årsmøde 2017, som blev afholdt i Alþingi, Reykjavík, Island.

Vestnordisk Råd opfordrer Færøernes Landsstyre, Islands Regering og Naalakkersuisut i Grønland til at iværksætte undersøgelser af mikroplastindholdet i havets levende ressourcer samt udbredelsen af plastikforurening i det nordatlantiske havområde. Undersøgelsens resultater ønskes fremlagt for Vestnordisk Råd i 2018.

Begrundelse:

Fiskeriet er en af Vestnordens livsgrundlag. Derfor må der værnes om de levende ressourcer på en bæredygtig måde. Plastikforureningen er en stor trussel mod havmiljøet og kan på lang sigt skade Vestnordens vigtige naturressource.

Det skønnes at omkring 8 millioner tons plastikaffald dumpes i verdenshavene om året, og at tallet vil nå op på 17 millioner tons årligt i 2025. Verdenshavene er tæt forbundet gennem havstrømme, således at plastikaffald der smides i havet ender et helt andet sted. Nogle steder samles det i såkaldte plastikøer som er synlige for enhver, andre steder er plastikken til gene for havpattedyr og søfugle. Plastikken nedbrydes til mikroplast, og derudover skylles der mikroplast fra land som kommer fra blandt andet fra bildæk, plejeprodukter, tandpasta og andre kilder. Man kan frygte at plastikforureningen især fra mikroplast kan få vidtrækkende konsekvenser, hvis det kommer ind i fødekæden for alvor. Plastikforureningen vækker bekymring.

Vestnordisk Råd fik italesat denne bekymring på Rådets årsmøde gennem en udtalelse om emnet. Nu opfordrer Rådet de tre landes regeringer til at iværksætte undersøgelser af mikroplastindholdet i havets levende ressourcer, samt undersøge udbredelsen af plastikforurening i det nordatlantiske havområde.

Derudover opfordrer Rådet de tre landes regeringer til at igangsætte samarbejde om at reducere brugen af plastik og mikroplastik i Vestnorden, og indføre en strategi der over tid fører til totalforbud af mikroplast i produkter, såfremt undersøgelser påviser plastikforurening. Dette kan ske ved at tage fælles initiativer til at informere, og påvirke omverdenen om skaderne af mikroplastik.

En mulighed for at virkeliggøre denne rekommandation kunne være at få Islands havforskningsinstitution Hafrannsóknarstofnun, Grønlands Naturinstitut, Pinnortitaleriffik, samt Færøernes havforskningsinstitut Havstovan i fællesskab til at indsamle data og analysere disse, som en del af det fremtidige havforskningsarbejde.

Ved at kende det skønnede omfang af plastikforureningen i Nordatlanten og dets mulige konsekvenser, kan regeringerne vise rettidig omhu, og få igangsat de nødvendige tiltag, som skal mindske forureningen og dets indvirkning på miljøet.

I FNs 17 verdensmål for bæredygtig udvikling handler mål nr. 14 om livet i havet. I den listes der 14 delmål og handlinger som skal være med til at bevare og sikre bæredygtig brug af verdens have og deres ressourcer. I delmål 1 siges der at; ”Inden 2025, skal alle former for havforurening forhindres og væsentligt reduceres, især forurening forårsaget af landbaserede aktiviteter, herunder havaffald og forurening med næringsstoffer”.

FNs verdensmål om livet i havet, står i overensstemmelse med Vestnordisk Råds ånd og opgaver, som det fremhæves i præambelen til Rådets charter:

- at Færøerne, Grønland og Island, det vestnordiske område, har en fælles interesse i bevarelsen og en kontrolleret udnyttelse af landenes levende og ikke-levende ressourcer, at disse ressourcer er af afgørende betydning for landenes økonomi, kultur og fremtidige udvikling, og at bevarelsen og en kontrolleret udnyttelse af landenes levende ressourcer er af betydning også for den øvrige verdens forsyning med levnedsmidler.

Kári Páll Højgaard
Vestnordisk Råds formand

Inga Dora Markussen
Generalsekretær